

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע נופות**

448

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר"

יהידי סגולה יכירו וידעו

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

להתבונן ולחזק את היסוד הזה ואז יצליח.

ויש להדגיש; כי הגם שאין אנו לומדים שום הלכה מכאן, חז"ל הגדירוהו; **'תחילתו ד"ת וסופו דברי תורה'**, כי העיקר תלוי אם האדם שלם ביסודות האמונה והתורה וזה תכלית התורה. ואת היסוד הזה של; **"פי זה פל האדם"** למדו חז"ל גם בפרשתנו; **"אשה כי תזריע" ה"ד;** **"אחור נקדם צרתני"** (תהלים' קלט ה) **אמר ריש לקיש:** **"אחור"**, זה יום האחרון. **"נקדם"**, זה יום הראשון. **על דעתיה דר"ל,** דכתיב; **"נרוח אלקים מרחפת על פני המים"** (בראשית' א ב) **שזה רוחו של אדם הראשון, אם זכה אדם אומרים לו:** **"אתה קדמת לכל מעשה בראשית" ואם לאו, אומרים לו:** **"יתוש קדמך, שלשול קדמך"** (ויק"ר' יד).

הענין הוא; כי מצד הרוח והנשמה שלו האדם הוא קודם לכל. **'אם זכה' היינו;** שמתנהג לפי רוח נשמתו, הרי הוא קודם לכל, **כדאיתא בהז"ל;** **'כי כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה'.** **'ואם לאו... יתוש קדמך'** אם הוא מתנהג בעולמו לפי רוח הטבע, למלא רק את תאוות גופו ורצונותיו, **כי אז;** **'אומרים לו:** **"יתוש קדמך"** הן בבריאה והן במעלה, כי בעלי החיים יותר מאושרים הם בענינים הגשמיים,

המשך בעמ' 2 <<<

בתחילתו וגם בסופו; אז יכול להיות כי התירוצים אינם קולעים אל האמת, משום שאין לנו בטחון באמיתותו של היסוד בישוב הסתירות ואפילו אם הם לכאורה בנויים על אדני האמת, בסופו של דבר תתברר לנו חולשתם והסתירות תישארנה בעינן.

אבל כאשר היסוד הוא אמיתי וחזק; כאשר אנחנו רואים שתחילתם בדברי תורה וזה מוכיח כי מצוי כאן היסוד של תכלית האדם בעולמו, כי **דוקא;** **'קודם השמש יש יתרון'** היינו שנבראה קודם שנברא העולם וכן גם בסופו דברי תורה; **כי תכלית כל הדברים הוא;** **'כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה'**, כלומר; בשביל האדם השלם, דוקא אז אפשר ליישב את הסתירות, דוקא אז יש תועלת וממש בתירוצים שמתרצים.

וכן הוא הדבר אצל כל אדם; אם היסודות שעליהם הוא עומד הם אמתיים, כי אז אם אפילו נוצרות סתירות במעשיו, סתירות שאינן מתישבות עם דרכו והשקפותיו, הרי שהן יתורצו בגדר; **"פי שבע יפול צדיק נקם"** (משלי' כד טז). ואם ישנם תלמידים כאלה שדבריהם סותרים זה את זה בהנהגתן, עלינו לדעת כי במשך הזמן יתיישבו כל הסתירות, **כי היסוד של תכלית האדם ותכלית העולם; 'תחילתו דברי תורה וסופו ד"ת' ישנו אצלם.** וזהו עבודת האדם;

'אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב: **"בקשו חכמים לגנוז ספר קהלת מפני שדבריו סותרין זה את זה. ומפני מה לא גנוזוהו! מפני שתחילתו דברי תורה וסופו דברי תורה. תחילתו דברי תורה, דכתיב;** **"מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש"** (קהלת' א ג) **ואמרי דבי ר' ינאי:** **"תחת השמש"** הוא דאין לו, קודם השמש יש לו". **סופו דברי תורה, דכתיב;** **"סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא נא מצותיו שמור פי זה כל האדם"** (קהלת' יב ג) **מאי;** **"פי זה פל האדם?"** אמר ר' אלעזר: **"כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה"**. ומאי דבריו סותרין זה את זה?! **כתיב;** **"טוב פעם משחוק"** (קהלת' ז ג). **וכתיב;** **"לשחוק אמתיה מהולל?"** (קהלת' ב ב) **לא קשיא...'** (שבת' ל:).

ולכאורה קשה להבין; הרי העיקר שביקשו לגנוז את ספר קהלת היה מפני שדבריו סותרין זה את זה ואם יש תירוץ ליישב את הסתירות, למה צריכין טעם; **'מפני שתחילתו דברי תורה וסופו דברי תורה?'** ואם טעם זה מספיק לשם מה צריכים ליישב את הסתירות? ועיי"ש במהרש"א מה שפי'. **ונראה לבאר הענין;** כי אם אין תחילתו דברי תורה וסופו דברי תורה, אין לנו לסמוך על התירוצים ליישב את הסתירות, שהרי אם חסר יסוד האמת

שהרי הם בריאים ואין להם שום דאגות וכדומה, לא כן האדם שתמיד מלא צער דאגות ומכאובים. ('בחלת אליעזר').

"זאת תהיה תורת המצרע פיום טהרתו והובא אל הפקר" ('ויקרא' יד ב.).

בספר דניאל בדברו אודות 'אחרית הימים' נאמר; "ובעת ההיא יעמד מיכאל השר הגדול העמד על בני עמך ויהיה עת צרה אשר לא נהיתה מקיזת גוי עד העת ההיא ובעת ההיא ימלט עמך כל הנמצא פתוב בספר" ('דניאל' יב א.). בהתבונן עתה במהלך המאורעות בחיי העולם, נראים דברי הנביא כמתאימים ממש לזמנינו, כי אין לך יום אשר צרתו אינו גדול מחבירו.

'החובות הלבבות' כתב; אחד מן הבחינות שצריך אדם לראות טובות הבורא הוא; 'הסכמת בני אדם והתחברות לבותם עם רוב התחלקות מדותם למנות עליהם איש מהם ומקבלים עבודתו ושומעים בקולו ויראים אותו והוא שומר אותם ודן בצדק ביניהם ומנהיגם על מה שיש בו תקנת כולם שזו תקנת העולם' ('בחינה' ב ה.). ואילו היום בזמנינו נראה הכל להיפך; "אין מלך פשוטאל איש הַיָּשָׁר פְּעִינֵינוּ נַעֲשֶׂה" ('שופטים' יז ו) ולכן המחלוקות והמלחמות רבות בעולם, כל זה בכלל; "וְהָיְתָה עַתְּ צָרָה אֲשֶׁר לֹא נִקְיָתָה מִקִּיּוֹת גּוֹי עַד קֵצַת הַיּוֹם, מַלְבַּד צְרוֹת הַפְּרָט מִמַּחְלוֹת וְיִסּוּרֵינָא, וְכַדּוּמָה שָׂרְבוּ רַח"ל בְּאַחֲרוֹנָה, אֲלֵא אִף הַמַּלְחָמוֹת וְהַמְהוּמוֹת שׁוֹלְטִין בְּעוֹלָם.

"ובעת ההיא ימלט עמך כל הנמצא פתוב בספר... ותפירו ותלבנו ויצרפו רבים והקשיעו קשיעים ולא יבינו כל קשיעים והמשפלים יבינו", מלבד העת צרה שתהא בעולם בנוגע למשפט הכלל, כן העת צרה שתהא למשפט היחיד והיינו; המחלות והפגעים שיהיו בעולם, כן תהא עת צרה בעולם בנוגע לרוחניות ולא רבים יזכו להגיע לאמת. והיינו שאמר הנביא; "ותפירו ותלבנו ויצרפו רבים", יהיה בירור אחר בירור וצירוף וליבון ולא הכל יזכו ורק יחידי סגולה יהיו מכלל הזוכין להשיג רוחניות ושלמות.

וכן יש לראות בזמנינו; שמדי יום ויום יורדין אנשים ממדרגתם ואף לאחר שהשיגו איזה מעלה ומדרגה לא יכולים להתמיד בכך אלא נופלים ויורדים ממעלתם. וזה הצירוף והליבון שנאמר בכתוב; "שטשו רבים ותקפה העצת" ('שם' ד). נתבונן נא במצבנו עתה; בני תורה עצמם יחידיים הם; "אָתָּה מְעִיר וְשָׂנִים מִמְּשַׁפָּה" ('ירמיה' ג יד) ורוב

המון העם רחוקים מקיום תורה ומצוות. ואף בקרב בני התורה רובם מסתפקים במעט לימוד תורה וסבורים כי בכך הגיעו לתכליתם ואילו העיקרים הנדרשים; כאמונה ויראה השגחה ובטחון נעלמו מאתם לגמרי.

והדברים מפליאים; היאך עולה על הדעת כי במעט תורה השיגו שלמות, כבר הזכרנו דברי רבינו יונה; 'המבזה מצוה אחת כגון; המבזה את המועדות אין לו חלק לעוה"ב' ('שערי תשובה' ג קמו). ומי יוכל להעיד על עצמו שאינו מכלל המבזים את המצוות, כל שאינו שם תפילתו לעיקר ואינו מקפיד עליה, הרי בודאי מכלל המבזים את התפילה יקרא. וכן כל שאינו טורח בתיקון מדותיו הרעות וספוג בגאווה ושנאת הבריות ואינו מכיר זאת לחטא, הרי גם הוא מאלו שאין להם חלק לעוה"ב. הוא מה שאמר הנביא; "וְהַמְשַׁפְּלִים יְבִינּוּ", רק יחידי סגולה יבינו וידעו את האמת.

איתא בגמ'; 'כשחלה ר' אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו א"ל: "חמה עזה יש בעולם". התחילו הן בוכין ור' עקיבא מצחק, א"ל: "מפני מה אתה צוחק?" א"ל: "מפני מה אתם בוכין?" א"ל: "אפשר ס"ת שרוי בצער ולא נבכה!" א"ל: "לכך אני מצחק; כל זמן שאני רואה רבי שאין יינו מחמיץ ואין פשתנו לוקה ואין שמנו מבאיש, אמרתי: "שמא חס ושלום קיבל רבי עולמו בחייו!" עכשיו שאני רואה שרבי שרוי בצער אני שמח". אמר לו: "עקיבא כלום חסרתי מן התורה כולה!" אמר לו: "לימדתנו רבינו; "פי אדם אין צדיק פאָרן אָשֶׁר נַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחָטָא" ('קהלת' ז כ) ('סנהדרין' קא.).

נוראות הדברים; לאחר; "פי אדם אין צדיק פאָרן... ולא יחטא", בהכרח שאף ר' אליעזר נכשל בחטא ולכן יתכן שיקבל עולמו בחייו ולא ינחל כלום בעוה"ב, כי על כל מצוותיו ומעשיו הטובים כבר קיבל שכרו בעוה"ז ועבור חטאו שחטא יירש גיהנם, כי הכלל הוא; "הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינָיו וְהָיָה יִרְאֶה לְלֵבָב" ('שמואל' א טז ז) כל מעשי אדם והשקפותיו הם רק לפי ראות העינים וזה אינו עיקר, העיקר הנדרש מהאדם הוא; מחשבות וצפוני הלב ולכן אפשר שאף ר"א הגדול יטול עולמו בחייו, אף שלא חיסר מן התורה כלום, מ"מ זו רק ראיית עינים ולא מצפוני הלב.

היינו שאמר הנביא; "ותפירו ותלבנו ויצרפו רבים". ואין אנו יכולים להבחין כלל במהות הבירור ורק הקב"ה; "הֲקָר לֵב פִּתּוֹן פְּלִיּוֹת" ('ירמיה'

יז י) יברר למי שאינו מכלל הזוכים ובירור זה יעשה לאחר שהכיר הקב"ה בלב האדם שאינו כשר ולכן יברר ויצרף ע"י מעשים ודרכים להורות היאך מצבו הרוחני האמיתי. ומעתה כאשר נתברר שימים אלו הם ימי 'אחרית הימים'; חייב כאו"א לבחון ולברר את דרכיו כדי שיוכל לעמוד בימי הבירור והליבון. "וְהַקְשִׁיעוּ קְשִׁיעִים וְלֹא יְבִינּוּ... וְהַמְשַׁפְּלִים יְבִינּוּ", אף בימי האחרית ועת הצרה לא יזכו הכל להבין ולראות דרכי שמים והרשעים יוסיפו להרשיע ורק משכילים ידעו להבין ולהכיר הנהגות שמים ודרכיו.

בפרשיות אלו העוסקות בעניני הנגעים; יש לראות הנהגת דרכי שמים וזה באמת להיפך מהבנת האדם ומחשבותיו, כי טבע העולם; בשעה שאדם רואה שמעשי ידיו מצליחים בעוה"ז ומזומן לו פרנסתו ברצון ובנקל, סבור כי ראוי ומוכשר הוא בעיני הקב"ה, אבל מחשבות הצדיקים להיפך. וכן ראינו במעשה דרבי אליעזר ורבי עקיבא; כי אם אין פשתנו לוקה ואין שמנו מבאיש לא היה בטוח ר"ע שיזכה רבו לעוה"ב, אלא שמא נוטל עולמו בחייו ורק היסורין והצער שסבל הם ראייה לזכותו לעוה"ב.

בעת שאדם רואה כי זוכה להתקרב להקב"ה ומזמן לו תורה ומצוות ודרכים ואופנים להגיע לאמת, זה הסימן האמיתי כי ראוי בעיני הקב"ה. 'מגלגלין זכות ע"י זכאי וחובה ע"י חייב' ('שבת' לב.) בשעה שרואה שמתגלגלים זכויות על ידיו ראייה והוכחה לקרבתו אל הקב"ה ובאמת לכולם מראים דרכי שמים, אבל כאשר אדם ראוי בעיני הקב"ה יוכל להתעורר מסימנים אלו ואילו אחרים אינם מתעוררים ומרגישים מאומה.

וכתבו הרמב"ן והספורנו בעניני הנגעים; שאינם מחלות כשאר מחלות הגוף, אלא הם ענינים רוחניים שבאים לעורר את האדם לשוב ממעשיו הרעים ומדריגות שונות הם בנגעים; 'כי נגעני בתים ובגדים אין מטמאין אלא בארץ ישראל אשר השם הנכבד שוכן בתוכה. וכן אין עכו"ם מטמאין בנגעים, שאינם ראויים לפני הקב"ה להיות במדריגה שיראה להם הנהגתו בגלוי וכאשר אין מתעוררים בנגעי בגדים הראם נגעני בתים'.

כן יש להבין אף בזמנינו שאין נגעים בעולם, אבל אין הביאור שבתלו סימני הש"ת, אלא שאיננו ראויים שיראה לנו נגעים שהם סימנים גלויים ודרך קלה להגיע לתשובה, אלא מראה לנו

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

ושלם ולמחר נופל כורע תחת המחלה האיזומה ודאי שחייב לברר את מעשיו. **ובפרט לנתבאר לעיל**; שלאנשים שאינם ראויים לא נותן השי"ת עזר ודרכים גלויים להראותו דרך האמיתי וא"כ העזר ה' גם נסתר מאתנו, לכן חייב להתחזק ביתר שאת ואז יוכל לזכות לסייעתא דשמיא.

הבה נתחזק שלא ניפול שהרי במעשה אחד נתברר שאפשר ליטול עוה"ב בחייו וא"כ בימי רפיון יוכל לאבד מה שרכש במשך כל ימי חייו, לכן חייב כאו"א לחשוש מרחובה של עיר ולהטמין עצמו בחדרי חדרים מתוך שמירה על תורה ותפילה ואז יש תקוה לאחריתו. ('אור יחזקאל'). ■

של הקב"ה; כי נפש אדם מעולה וחשובה עד אין קץ, עד שכל הבריאה כולה כדאי בשבילה ולעומת זאת; יתכן שעבור מעשה אחד תלך לאיבוד נפש חשובה ויקרה זו וכדחזינו **במעשה דר"א ור"ע**; **שעבור מעשה אחד**; **"פי אדם אין צדיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחָטָא"** ('קהלת' ז כ) **סבר ר"ע**; שאפשר שיטול רבו עולמו בחייו והיינו **דאמרינן**; **'אין בין גן עדן לגיהנם אלא כחוט השערה'** ('קול מבשר' ב).

ולכן כל שלא יתחזק בראותו עונשי שמים והנהגתו בעת הזו, קשה מאד שיוכל להגיע לשלימות האמיתית וביותר בזמנינו ימי 'אחרית הימים' שהם עת צרה שאין אדם בטוח בחייו ויתכן שאדם חי בריא

השי"ת הנהגתו בדרך נסתרת שקשה מאד להשיגה. וסימנים אלו; הם מחלות הגוף שמטרתם לעורר האדם לתשובה ורק צריך להיות מכלל; **"וְהַמְשַׁפְּלִים יְבִינוּ"**, להבין שאלו הם דרכים לתשובה, הנה המחלה הפתאומית שנפוצה השתא בעולם ודאי שמטרתה להראות דרך לתשובה, אך איננו כשרים להבחין בזאת. ועיי"ש בספורנו שכתב זאת; **'וכאשר לא עלו הדורות למדרגה ראויה לחמלה זו, אין זכרון לראשונים שנמצאו לעולם נגעי בתיב, עד שאמרו קצתם ז"ל; שלא היו לעולם'**.

'לפיכך נברא אדם יחידי... בשבילי נברא העולם' ('סנהדרין' לז). **יש באדם מדריגות שיכול להגיע שיהיה בדמותו**

גאולה בקרוב

נְלֵא אָבוּ בְּדַרְכֵיךָ הַלֹּחֶף... ('ישעיה' מב כד) נשוב אל ה' בתשובה וידו לא תקצר מפדותנו כאשר גאלנו ממצרים מבית עבדים". כך דיבר ברגש עז ועיניו יורדות דמעה עד אשר תש כחו והדיבור קשה עליו, ישב לנוח והקהל שב בלאט על עקבותיו. ישב הרב בלא כח והתנמנם מתוך בכיו, אחרוני היוצאים בקשו מאשתו כי תפקח עליו עין פן יתעלף חלילה מרוב חולשתו והתרגשותו. ראתה הרבנית כיצד נאנח הוא מתוך שנתו ודמעותיו זולגות אך לפתע נהרו פניו וחיוך מאיר ריחף על שפתיו והתעורר בשמחה רבה. **תמהה**: "נרדמת מתוך יגון ואנחה וקמת שמח וטוב לב"? **אמר**: "בשנתי הודיעוני מן השמים כי ישועתנו קרובה ובעוד ימים לא רבים ישיב ה' את שיבת ציון ו**חרפת עמו ישיב**"; **"נְשֻׁבוּ בָנִים לְגְבוּלָם"** ('ירמיה' לא טז). **שאלה**: "האם נזכה לראות שאת בעינינו"? **אמר לה**: "לא". **שאלה**: "ובנינו יחידנו משה היגיע לזמן ההוא"? **אמר לה**: "לא". **שאלה**: "ונכדנו"? **אמר**: "דומני כי בזמן נכדנו תושע יהודה וישראל יעשה חיל". ('פלאי הצדיקים') ■

החרדה הזאת"? כאשר ראם הרב מתלחשים ותמהים גבר יגונו והתעצם בכיו וקרא אליהם: "מה לכם תמהים, כלום לא ראיתם את הכרוז העובר האם לא שמעתם את דבריו"? **גדלה פליאתם ואמרו בתמיהה**: "ראינו ושמענו אך מה לו ולרב הן אין לו עבד ואמה"? **כשמוע הרב את דבריהם זעק זעקה גדולה ומרה**: "שמעוני אחי. מי הם העבדים והשפחות?! כושים מבני חם מבני בניו של כנען שנתקלל להיות עבד עבדים לאחיו, במשך אלפי שנים רבצה עליהם קללת העבדות והנה העיר ה' את לב הממלכות עליהם לטובה והוציאום לחפשי. ואיך לא אזעק ולא אתאבל בראותי את האומה הנבחרת ישראל בני מלכים שתחת היותם גבירי תבל נתונים הם לבוז ולקלס להשפלה ומרמס לשעבוד ועבדות מזה אלפים שנה". דבריו היוצאים מן הלב פלחו את לב השומעים ועיניהם זלגו דמעות רותחות. **המשיך הרב ואמר**: "אך כל זה מידנו בא לנו, לא נפלנו בשבי סוחרי עבדים אלא **מכרנו את עצמנו כמו ידנינו**"; **"מי נתן למִשְׁפָּה יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל לְבַבְזִים הַלֹּזֵא ה' זֶה חֲטָאנוּ לוֹ**

לפני כמה שנה היתה העבדות נפוצה ברחבי תוניסיה; צידי נפשות היו יוצאים למחוזות השחורים וחוטפים גברים ונשים נערים ועלמות, שובים ומביאים אותם אל שוק העבדים ומוכרים אותם כבהמות. יום אחד עבר הגאון רבי שאול הכהן זצ"ל רבה של ג'רבה בשוק העיר ולפתע שמע את הכרוז קורא בצו המלך: "כל מי שברשותו עבד או שפחה ישלחם לחפשי חנם ומי שיעסוק במסחר עבדים ענוש יענש בעונש רע ומר". עצר הרב, **פנה אל הסובבים אותו ושאל**: "מה יום מיומים"? **אמרו לו**: "האומות הנאורות החליטו לבטל את משטר העבדות, רוח החופש נושבת בעולם". טרם סיימו את דבריהם חזרו פני הרב ודמעות החלו זולגות מעיניו, כשהוא מתיפח מרות שב לביתו בוכה ומבכה כאיש אשר מתו מוטל לפניו... וזעק זעקה גדולה ומרה נואק וגונח ממעמקי לבו. נחרדו הכל ונהרו אל ביתו לדעת מה זה ועל מה זה? אך כראותם את גודל יגונו ועוצם חרדתו לא הרהיבו עוז בנפשם לפנות אליו בדברים, **פנו איש אל רעהו ותמהו בלחש**: "על מה ולמה

הליכה על חצץ

ואנו אך יכנס רסיס לנעלנו לא נוכל לפסוע פסיעה... הערבי הלז ילעג לנו אבל איננו מוכנים להחליף עמו... הרגישות מורה על עידון ותרבות ואם איבדתם אותה חייבים אתם לבחון את עצמכם". ■

"למה זה מפריע להם כל כך ולנו זה כלל לא מפריע"? **ענה להם בפקחותו**: "זוכר אני את הערבים מלפני קום המדינה פוסעים היו ברגלים יחפות על חלוקי אבנים וצרות חצץ ולא הרגישו מאומה

מסופר שקבוצת רופאים בכירה נועדה עם הרבי מגור הרה"ק בעל 'פני מנחם' זצ"ל; הביעו כמה מהם ביקורת על רגישותם היתרה לטעמים של בני הישיבות והאברכים לעניני צניעות:

פרשת 'תזריע מצורע'

תורה ומלכות

סיפר הרמ"מ ישר זצ"ל; בסוף קיץ תרע"ה עזבתי את ישיבת ראדין בעצתו של ה'חפץ חיים' ושבתי לעירתי. ואלו הדברים שאמר לי ה'חפץ חיים' בהפרדו ממני: "זכור ואל תשכח מה שהזהיר התנא; 'כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות' ('אבות' ג ה). לפעמים רואים אנו בני תורה לומדי ישיבות שנתפסים למלכות המביאה את צוארם לשאת בעולה. לכאורה יפלא הדבר; אם זכות התורה עומדת להם להשתחרר אחר זמן מה מדוע לא תעמוד להם זכות זו להסיר מהם לגמרי; 'עול מלכות'? אלא התירוץ הוא; כי מן השמים מודדין לאדם 'מדה כנגד מדה'. אם הקבלה איתנה אצלו והוא; 'מקבל עליו עול תורה' בשלמות ובבטחה אזי מיד; 'מעבירין ממנו עול מלכות', אולם כשהוא נחשל ומתרפה בקבלת 'עול תורה' אזי גם העברת 'עול מלכות' ממנו היא בהתאם... כפי תוקף 'המקבל' כך תוקף ה'מעבירין'. ('נתיב ים' א)

מאכל נקי בסיר מלוכלך

ה'חפץ חיים' זצ"ל בקש מאשתו; שאת הרצפה בחדר הגדול שבבית ששימש לקבלת קהל תשטוף לעיתים נדירות יותר ונימוקו עמו: "המבקרים מגיעים במגפים מלוכלכות והם עלולים לבוא במבוכה כשיראו שהם מלכלכים את הרצפה הנקיה". ואולם כדי לא לצער את ה'חפץ חיים' החלה הרבנית לשטוף את הרצפה בבוקר מיד לאחר צאתו של ה'חפץ חיים' מהבית. עד שובו היו בבית כל כך הרבה מבקרים שהרצפה שוב התלכלכה. פעם אחת הקדים ה'חפץ חיים' לשוב לביתו ומצא אותה בעצומה של שטיפת הרצפה. הכריז אז ה'חפץ חיים': "לו אך היינו דואגים לשמירת הלשון כפי שאנו דואגים לנקיון בתינו". וסיפר תלמיד ה'חפץ חיים' הג"ר חיים יצחק חייקין זצ"ל; שה'חפץ חיים' היה מדבר בעיקר אודות למוד התורה אבל הוסיף שכדי שהלמוד יהיה כראוי מוכרחים להזהר שהפה ישאר תמיד נקי מדבורים אסורים, כי אם ח"ו מדברים לשון הרע למה הדבר דומה; לאשה שהכינה 'טשולנט' (חמין) משובה לשבת והכניסה לתוכו את כל המוצרים הטובים ביותר אבל כל עוד שהיא לא תנקת את הסיר מהשאריות הרקובות של

השבוע שעבר אזי כל האוכל מתקלקל. בהזדמנות אחרת סיפר הרב חייקין: "כשלמדנו אצל ה'חפץ חיים' לא רק שלא דיברנו לשון הרע אלא אפילו לא חשבנו לשון הרע". (מאיר עיני ישראל)

"אדם פי יתנה בעור קשרו שאת או ספחת או בקרת" ('ויקרא' יג ב)

'משל למה הדבר; למטרונה שנישאה למלך כיון שנכנסה לארמונו וראתה את השוט והמגלב תלויים ונתיראה. אמר לה המלך: "אל תתיראי, אלו לעבדים ולשפחות אבל את לאכול ולשתות ולשמות. כך; כיון ששמעו ישראל פרשת הנגעים נתיראו, אמר להם משה: "אל תתיראו, אלו לאומות העולם אבל אתם לאכול ולשתות ולשמות" שנאמר: "כפים מקאובים לךשע נהבוטח בה' תסד סוכבנו" ('תהלים' לב י) ('ויקרא' טו ד). פעם אחת יצא ה'חפץ חיים' בלוית רב אחד למסע בן שלושה ימים לדבר מצוה לעירה בפולין; בדרכם סרו לפונדק שהיה ידוע בכשרות גבוהה כדי לסעוד שם את לבם. בעלת הפונדק זיהתה מיד את שני האישים והושיבה אותם ליד שולחן מיוחד ודאגה שישרתו אותם כראוי. כאשר סיימו את הסעודה נגשה בעלת הבית אליהם ושאלה: "איך מצא חן בעיניכם האוכל שלי?" "טוב מאוד", השיב ה'חפץ חיים': "הוא היה מצויין". "ומה אתם אומרים?" פנתה אל הרב השני. תשובתו לא איחרה לבוא: "די טוב אך יכול היה להיות יותר מלוח". האשה פנתה מיד לעבר המטבח וה'חפץ חיים' החזיר והיה נסער. בפנותו אל הרב שנלוה אליו אמר: "אינני יכול להאמין. כל ימי נמנעתי מדבר ומלשמוע לשון הרע ואיך עשה לי זאת ה' שאבוא איתך ועלי לסבול לשמוע אותך מדבר לשון הרע?! אני מצטער ע"כ שבאתי עמך לכאן ומשוכנע שמטרת מסענו אינה דבר מצוה טהורה אחרת לא היה קורה לי דבר זה". בראות הרב את תגובת ה'חפץ חיים' נבהל ואמר בתדהמה: "וכי מה בסה"כ אמרתי מה היה גורא כ"כ בדברי? אמרתי שהאוכל היה טוב ורק הוספתי שהיה מן הראוי להוסיף מעט מלח"?! "אינך יודע להעריך כיאות את כוחן של מילים", השיב לו ה'חפץ חיים' בקול בוכים: "המארכת שלנו היא בודאי אינה המבשלת, הטבחת יכולה להיות אלמנה עניה הזקוקה לעבודתה כדי לתמוך במשפחתה. עכשו

בגלל דברך תלך בעלת הבית למטבח ותאשים את הטבחת בכך שהאוכל לא היה מלוח דיו. כדי להגן על עצמה תכחיש האלמנה העניה את דבריה ותאמר שהיא שמה די מלח ואפי' טעמה את המאכלים לפני שהגישה אותם לאורחים". "ואז", המשיך ה'חפץ חיים': "בעה"ב תאשים אותה בשקר ותאמר לה: "האם הינך חושבת שהרבנים הינם שקרנים?! את זו ששיקרת". הן תתוכחנה ובעה"ב תתרגז עד כדי כך שהיא תפטר את המבשלת המסכנה והיא תשאר מחוסרת עבודה. ראה נא לכמה עברות גרמת במילים הספורות; א. דיברת לשה"ר. ב. גרמת לבעה"ב ולי לשמוע לשה"ר. ג. גרמת לבעה"ב לחזור על דברי לשה"ר בפני המבשלת, זהו כבר חטא של רכילות. ד. גרמת שהטבחת תשקר. ה. בגללך גרמה בעה"ב כאב וצער לאלמנה. ו. גרמת ריב בין אנשים". משסיים ה'חפץ חיים' את דבריו חייך הרב ואמר בשקט ובכבוד: "דומני שיש כאן גוזמה גדולה, לא יתכן שהמילים הפשוטות שאמרתי לבעה"ב יגרמו לכל זה". השיב לו ה'חפץ חיים': "אם הינך סבור כך, הבה נלך למטבח ונוכח". בפתחם את דלת המטבח ראו שאכן נזפה בעה"ב קשות בטבחת והאשה העניה עמדה כשהיא מוחה דמעות מעיניה. כאשר ראה הרב את המתרחש החזיר ונגש אל הטבחת והתנצל על כל נזק או צער שנגרם לה והתחנן בפניה שתסלח לו. אח"כ פנה אל בעה"ב ובקש בתחינה שתסלח לטבחת ותשכח מהמקרה כמו כן התחנן בפניה שתרשה לטבחת להמשיך בעבודתה והציע לה גם תשלום ובלבד שלא תפטר את הטבחת. בעה"ב שהיתה אשה טובה ונדיבה הגיבה בחיוב לדברי הרב: "בודאי, בודאי, המשיך עבודתה אצלי אינו מוטל כלל בספק, אני רק רצייתי שתדע שצריכים להיות זהירים. היא טבחת מעולה ותמשיך במשרתה". ('לקח טוב')

בפתח ביתו של הגר"ח מבריסק זצ"ל הופיע אורח בשעת לילה. האיש התנצל על שהפריע את הרב באמצע לימודו: "פשוט לא ידעתי שזהו בית הרב. באתי באישון לילה לעיר וחפשתי מקום ללון, הבית היחיד שעדין בקע ממנו אור היה בית הרב, לפיכך; באתי לבקש כאן מקום ללון". הרב קיבלו במאור פנים ומיד הגיש לו כוס תה מהביל, בעודו לוגם מהתה שהגיש לו איך רבי חיים להכין לאורח ארוחת ערב. מיד אח"כ נגש להציע לו מיטה, כאשר ניסה האורח למנוע מהרב את הטירחה וביקש

השבועה שנשבעה בשעת הלידה וע"י הקרבן היא מתכונת להחיל את השבועה שזעקה כאשר אחזו בה חבלי יולדה; **"פתחיל תזעק בפתחליה"**. אותו הדבר עם בני ישראל; **"בן קיינו מפניך ה"**, שבכל יום כפור אנו זועקים שיותר לא נשוב לחטוא ולאח"כ שבים וחוטאים. **"ע"פ זה ניתן להבין מהו; "בן חכם ישמח אב ובן כסיל תונגת אמו"** ('משלי' י א) שכאשר הבן הוא כסיל וחוטא שמיד לאחר ימי הדין הוא שב לחטאיו הבריות אומרים **שלמד זאת מאמו**; שכמו שהיא נשבעת ומתחרטת באופן קבוע כך גם הוא חוטא ומתחרט בקביעות. וכך ג"כ פירוש המדרש; לבעל המדרש הוקשה הסמיכות של פרשת מצורע עם פרשת תזריע. וביאר; שנגע הצרעת מגיע כידוע בגין חטאים והחוטא ששב בתשובה כל שנה ביוה"כ ומיד לאח"כ שב לחטוא דומה לאותה יולדת. והמליץ המדרש ע"כ את הפסוק; **"הן פצוון חולקתי וקחטא חמתני אמי"** שכך פירושו; שכל ימיו של החוטא הן בבחינת; **"חולקתי"**, הוא מקבל על עצמו שלא יחזור לסורו ומחלל את קבלתו שוב ושוב. וע"כ אומר המשורר שאין להתפלאות על החוטא כיצד נהיה הפכפך שאינו עומד בקבלתו, כיון שלמד זאת; **"בכחטא חמתני אמי"**, גם אמו היתה כזאת שנשבעה והפרה את שבועתה בקביעות. **■ ('בן איש חי' דרושים)**

יסורי לידה היה על הנביא להדגיש זאת ולכתוב; 'כמו הרה על המשבר תחיל'. אלא כונת הכתוב על פי דברי חז"ל; במסכת נידה מבואר; שהסיבה שהיולדת מביאה קרבן לאחר לידתה משום שמחמת צער חבלי הלידה היא נשבעת שיותר לא תלד עוד ולאחר שיוולדת היא מתחרטת על שבועתה ולכן מביאה קרבן כדי להתיר את השבועה ('נדה' לא). והנה לאחר שכבר הכריזה אותה אשה ע"כ שהיא מתחרטת על שבועתה ואף הביאה קרבן כדי לבטל את השבועה כאשר היא יושבת שוב על המשבר מיד היא קופצת ונשבעת שוב ולאחר הלידה תביא שוב קרבן ותתחרט ושוב תשבע וחוזר חלילה וזהו דבר מופלא; שבכל פעם שמגיע לאשה הצער של הלידה היא כאילו שוכחת שעד לא מכבר היא היתה מלאת חרטה ע"כ שנשבעה בפעם הקודמת ומחליטה שיותר לא תביא ילדים לעולם ולאחר הלידה חוזרת אצלה ההחלטה שהיא לא נשבעת יותר. ככל שהדבר נשמע מוזר; גם אנו עושים זאת כל שנה מחדש, כאשר מגיעים ימי הרחמים והסליחות אנו חוזרים בתשובה על חטאנו ומבטיחים שלא נחזור לכסלה עוד אך לאחר יוה"כ שבים וחוטאים וביוה"כ שוב מחליטים שלא נחטא וכן הלאה. ע"כ אומר הנביא; **"כמו הרה על הלידה תזעק בפתחליה פן קיינו מפניך ה"** ('ישעיה' כו יז). לכאורה; אם מדובר על

להציע בעצמו את המיטה סירב הרב בתקיפות. למחרת בבוקר הלכו הגר"ח ואורחו להתפלל בבית הכנסת ומכיון שהיה זה יום שבו קוראים בתורה ניגש רבי חיים אל הגבאי ואמר לו: "אע"פ שבדרך כלל מקובל לתת עליה לאורחים הפעם אני מבקשך לכבד את אורחי בהגבהת ספר התורה". כאשר ניגש האורח להגביה את ספר התורה עמד רבי חיים לידו ואמר לו: "אל תטריח את עצמך, תן לי לעזור לך". אמר לו האורח: "וכי זו טריחה? הרי מדובר כאן במצוה ואני רוצה לקיימה בעצמי". אמר לו רבי חיים בנימה של תוכחה: "אם כן, מדוע ניסית אמש למנוע ממני לכבד אותך ולהציע את מיטתך? הרי מדובר כאן במצוה ואותה רצוני לקיים בעצמי". **(לקח טוב')**

"אשה פי תזריע וילדה זכר"
(ויקרא' יב ב)

והנה במדרש איתא; **"אשה פי תזריע וילדה זכר"**, **"הה"ד"**; **"הן פצוון חולקתי וקחטא חמתני אמי"** ('תהלים' נו א) ('ויק' ר' יד ה). מבאר ה'בן איש חי' זצ"ל; כתוב; **"כמו הרה על הלידה תזעק בפתחליה פן קיינו מפניך ה"** ('ישעיה' כו יז). לכאורה; אם מדובר על

דירה מאבא

שמעו האברכים השתאו והתלהבו, פנו לראש הכולל ובקשו חופשה קיבוצית ליום אחד, שכרו רכב ונסעו לכותל המערבי התפרסו ונטלו ספרי תהלים והתחילו לומר בהתלהבות וברגש מזמור אחר מזמור שעה אחר שעה. ולפתע הופרעו כצפוי, מישוהו טפח על שכמם, סובבו ראשם והתבקשו לתרום לצדקה. באכזבה עשו את הדרך חזרה והתנחמו בעצם התפילה בשריד בית מקדשנו בעצם אמירת עשרות מזמורי תהלים בכונה וברגש. למחרת התיצבו ללמודים וסחו לראש הכולל על מפח הנפש ושאלו: "מדוע חברים זכה והוא לא?" נענה ואמר: **"התשובה פשוטה"**; הוא נסע לכותל המערבי כדי להתפלל לפני הקב"ה להעתיר אליו ולבקש ממנו, שלח לו הבורא יתברך את היהודי העשיר להתעניין והושיעו על אתר אבל אתם נסעתם כדי לפגוש באותו יהודי..." (הרב שלום מאיר וולך שליט"א) ■

מזמור אחר מזמור שעה אחר שעה ולפתע הופרע, מישוהו טפח על שכמו ושאלו: "מה לך בוכה כל כך?" ענה: "מאומה, זה ביני לבין קוני". המשיך לומר תהלים בדמעות והלה התערב שנית: "אמור לי מה מציק לך. דעאגה בלב איש לשחנה" ('משלי' יב כה). סח לו על מה בא ואמר לו האיש: "בוא איתי". לקחו למכוניתו ונסעו עמו למשרד תיווך ידוע ושאלו: "יש לכם דירה מוכנה בת חמשה חדרים?" נמצאה דירה מרווחת צמודת חצר וכתב המחאה על סך מאתים ושישים אלף דולרים וכשקיבל את המפתחות הושיטן לאברך. אמר הלה: "תודה לך אדוני, אבל איני מכירך ולא אליך פניתי ולא ממך בקשתי". ענהו: "אתה אל הבורא פנית אבל הוא שעורר את לבי ואני חש שאני שלוחו לעזרך". האב החליף לו דירה... שב האברך לבני ברק וסח לאשתו על הבשורה והביא לכולל מיני תרגימא לסעודת הודיה.

מעשה שהיה ואימתנו את פרטי; אברך כולל התגורר בדירת חדר בבני ברק. נולד ילד ועוד אחד ועוד אחד ועוד אחד, קנו מיטות נשלפות ומיטות קומותים, שטחו מזרנים בינתיים וכשנולד הילד השמיני פסעו בלילה על מרבד של מזרנים, שלא לדבר על מקום להכנת השיעורים... הילד התשיעי עמד להולד והאם שאלה: "היכן נמקם את מיטתו? האם נתקע קרס בתקרה ונשלשל ממנו עריסה תלויה"? אמר לה בעלה: "אפנה לאבא אולי יאות להחליף לנו דירה". צחקו: "אילו היה כסף לאביך לא היינו מתגוררים כך עד עתה". אבל הוא התכוון לאבא אחר, נטל חופשת יום מן הכולל ונסע לירושלים, לכותל המערבי שריד בית מקדשנו ונטל ספר תהלים והחל לשפוך נפשו במזמורי הנצח ומעין הדמעות נפתח. הדוחק, הצפיפות, התנאים הבלתי נסבלים הכל צף ועלה וגדש וגלש בדמעות שלישי וכך

'פרי חיים'

מרבינו מרן בעל 'אילת השחר' שליט"א

עליהם וישלח דברו וירפאם במהרה. ורוצים בני הקהילה דבר להתחזק אמר: "הלא מקרא מלא הוא; שִׁמְרָ פִּי וּלְשׁוֹנוֹ שִׁמְרָ מִצְרֹת נִפְשׁוֹ". והלימוד לכולנו; כדי שנזכה שיתקיים; "פֶּלַח הַמִּקְלָה... לֹא אֲשִׁים עֲלֵיךְ" ('שמות' טו כו) שנשמור פינו ולשונינו ובזכות זה הרחמן ית"ש ישמרנו ויצילנו שלא ישמע עוד שוד ושבר בגבול ישראל כלל מעתה ועד עולם. ■

באבדן ההורים רח"ל? ואמר: "שבדאי יש קשר, כי כולם קשורים וערבים זה לזה". וכשנשאל: "במה עליהם להתחזק כדי להסיר חרון אף מהם?" השיב: "כי בני תורה עיקר כוחם בפה ולכן 'שמירת הדיבור' הוא הדבר הכי חשוב שעליהם להתחזק בו". וכיום שבא לפני רבינו מקהילה אחרת אשר יש בה רח"ל כמה חולים ה' ירחם

"שִׁמְרָ פִּי וּלְשׁוֹנוֹ שִׁמְרָ מִצְרֹת נִפְשׁוֹ" (משלי' כא כג)

נשאל רבינו לאחרונה מקהילה יקרה של בני תורה, המונה כמאה משפחות ולדאבון לבם בשנה האחרונה ארבע מתוך הקהילה אומרים קדיש על אחד ההורים שנסתלק ורח"ל אחד מההורים חולה מאד, ישלח לו השי"ת רפואה שלימה בקרוב ונשאל רבינו: "אם יש קשר לקהילה

הפרח המלכותי

זרעים מבושלים... וכידוע, מזרע מבושל לא צומח דבר. כל הילדים החליפו את הזרעים שקיבלו בזרעים אחרים ולכן צמחו להם פרחים, רק הילד הזה לא החליף את הזרע, כיון שניחן הוא במידת האמת, רק הוא המשיך לקוות ולהתפלל שיפרח. זה היה 'זרע האמת' שעל ידו ביקשתי לבחון את בני יורשי לעתיד. מי שהאמת היא נר לרגליו ועל פיה יונחו כל מהלכי חייו ראוי הוא למלכות וראוי הוא למלוך. כשמתפללים ומתחננים להשי"ת על ישועה ולא נענים ובכל אופן ממשיכים להתפלל ולהתחנן להאמין ולקוות בידעיה ברורה שרק מאתו יתברך תבוא הישועה נזרע באדם זרע האמונה והתקווה שעולה ומתגבר עם כל דמעה ודמעה... עד שבסופו של דבר יובילו הדמעות והתפילות הללו את האדם לישועה. ('עשרה נסיונות') ■

עציצים עם פרחים יפיפים כדי שהמלך העובר במרכבתו ההדורה ישא עיניו ויבחר את המועמד הזוכה. השקיף המלך ממקום מושבו על כל העציצים הפורחים אך לא מצא את מבוקשו. עשרות ומאות אלפי ילדים נצבו בסך ואף לא אחד מהם נקרא אל המלך, עד שראה המלך ילד אחד ובידו עציץ ריק, קרא אליו המלך ואמר: "גש הנה בני, מדוע לא הפרחת את הזרע שנתתי לך?" ענה הילד בקול בוכים: "אדוני המלך, איני יודע מה קרה, עמלתי קשות על הפרחתו אך שום דבר לא צמח. בכיתי והתחננתי לפני יושב מרום אך לא נעניתי שום דבר לא צמח". אמר לו המלך: "אתה תהא בני, יורש מלכותי". התפלאו הכל ושאלו את המלך; "מדוע נבחר דוקא הילד הזה?" ענה המלך ואמר: "כל הזרעים שחולקו לילדים היו

"כָּנַעַע נִרְאָה לִי בְּפִיתִי" (ויקרא' יד לה)

מסופר על אחד המלכים; שהיה חכם ונבון וטוב לב וכיון שהיה חשוך בנים חיפש יורש עצר למלכותו האדירה מקרב בני עמו. את המבחן לקבלת התואר הנכסף ערך המלך על ידי חלוקת זרעים לכל הילדים ברחבי הממלכה. כל ילד נצטוו לשתול את הזרע ולגדלו והמלך יבחר את הפרח המלכותי שיוכיח על הנסיך הנבחר. כל הילדים לקחו את הזרעים, שתלו השקו וטפחו את הפרחים ורק לילד אחד לא צמח כל פרח מהזרע שקיבל, עם כל טרחתו וטיפולו בזרע לא נשאו מאמציו פרי והעציץ שלו נשאר מיותר וללא פרח. ביום המיוחל נצבו ילדי הממלכה לבושים בגדי חג ונרגשים עד מאוד אווזים בידיהם

ארגון 'שופר' מהכבדים להודיעכם על סופ"ש ששי-מוצ"ש
פרשת 'עקב' יט' אב 26/07/13
פרשת 'כי תבוא' יז' אלול 23/08/13

אמנון יצחק בהשתתפות הרב שליט"א ורבנים נוספים

בבית הארחה 'תולי עדן איין' רח' דרך אהרון 1 זכרון יעקב
נותרו חדרים אחרונים

לתשומת ליבך: כל ביטול שיתבצע לאחר שבוע מן ההרשמה כרוך בעמלת ביטול

הרישום בימים א-ה בין השעות 09:00 - 15:30
03-6777779 שלוחה 557/516

בברכה: 'שופר' ארגון להפצת יהדות